

Хильченко Олена Вікторівна

студентка 4-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Одним із актуальних способів вирішення господарських спорів є інститут третейського судочинства, який дозволяє цивілізованим шляхом врегулювати конфліктні ситуації. Пріоритетом є те, що вони засновані не захищати державні інтереси, а захищати права та інтереси осіб, які звернулися до третейського судочинства.

Відповідно до Закону України «Про третейські суди»: третейський суд – недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому цим Законом, для вирішення спорів, що виникають із цивільних та господарських правовідносин [3].

Третейське судочинство має низку переваг перед державним судочинством, а саме:

- швидкість вирішення спорів;
- більше можливостей реалізації права на судовий захист;
- обмеження монополізму державних судів та зниження корупції;
- конфіденційність третейського розгляду ;
- широкий спектр прав, який полягає у самостійності вибору арбітрів, організації третейського розгляду.
- мінімалізація втручання державного правосуддя;

Третейське судочинство є досить ефективним та допомагає сторонам уникнути недоліки, які притаманні господарським судам. Таке судочинство має багатовікову історію та розповсюджене майже у всіх країнах світу. Коли в державах є альтернативні способи вирішення господарських спорів це говорить про демократичність такої держави та прогресивність її розвитку.

Важливо розуміти, що третейські суди не просто «розвантажують» господарське судочинства, а покликані реально забезпечити високий рівень захисту прав і свобод [4, с. 3].

Згідно з Конституцією України, кожен громадянин має право будь-яким незабороненим законом способом захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань [1]. Одним із таких засобів є звернення до третейського суду.

Позитивним моментом можна вважати врегулювання на законодавчому рівні питання щодо виконання рішення третейського суду, яке передбачено Господарсько-процесуальним кодексом України та Законом України

«Про третейські суди». Цими нормативно-правовими актами регулюється: порядок виконання рішень третейського суду, порядок видачі виконавчого документа, примусове виконання рішення третейського суду тощо.

Проте, третейське судочинство має певні недоліки. По-перше, хоча в Україні існує досить багато третейських судів, відсоток розглянутих справ залишається малий, що свідчить про непопулярність серед пересічних громадян. Найголовнішим залишається донести людям, що існує недержавний орган і він здатний врегулювати спір. По-друге, немає законодавчого врегулювання третейського судочинства. По-третє, небажання та недовіра деяких правників використовувати альтернативні способи захисту. По-четверте, велику кількість проблем утворюють одноразові третейські суди (*ad hoc*). Діяльність таких суддів керується виключно третейською угодою, в той час, як діяльність постійно діючих третейських судів передбачає: наявність реєстрації, юридичної адреси, регламенту, відомості про арбітрів тощо. Аналізуючи п.8 статті 355 ГПК України, можна сказати, що законодавець акцентує увагу на виконання рішень постійно діючих третейських судів і нічого не говорить про рішення третейських судів *ad hoc*, що є недоліком і призводить до зловживань з її сторони [2].

Слід також зазначити, що оскарження рішень третейських суддів відбувається у господарському судочинстві, що дозволяє в якійсь мірі контролювати діяльність цих органів.

Отже, існування третейського судочинства в Україні свідчить про її розвиток як демократичної держави, яка здатна рухатись вперед, використовувати альтернативні способи захисту прав і свобод. Законодавцю залишається усунути недоліки які існують, а також поширювати більше інформації про такий альтернативний спосіб вирішення спорів серед пересічних громадян та професійних юристів.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1996. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський процесуальний кодекс [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1991. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
3. Закон України «Про третейські суди» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
4. Козирева В. П. Проблеми третейського судочинства в Україні / В. П. Козирева, А. П. Гаврилішин. // Юридичний вісник. – 2011. – № 4. – С. 3.

Ключові слова: ретейське судочинство. господарське судочинство. недержавних орган. третейський суд.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Будурова Г. М.